ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

ΥΠΑΚΟΗ ΣΤΟΝ ΘΕΟ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
2007

Ὑπακοή στόν Θεό

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ. Τοιχογραφία στό Διακονικόν
στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα

Σειρά:
«Ἀναβαθμοί» ἀριθμ. 2

Copyright:
Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-89616-2-3

Ἐκδοτική Παραγωγή
ΕΥΑΓΓΕΛΟΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀριστοτέλους 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.evangelofos.gr • e-mail: info@evangelofos.gr

Ὑπακοή στόν θεό

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Ὁ πιστός ἄνθρωπος ὀφείλει νά ὑπακούει στόν Κύριο καί Θεό. Ἡ ἁγία Γραφή ἀναφέρεται σ' αὐτή τήν ἀρετή μέ τήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος ταπεινώνεται μπροστά στό Θεό καί παραδίδεται ἐλεύθερα μέ ἐμπιστοσύνη στήν πρόνοια καί τήν ἀγαθότητά Του, κατά τήν δεκτική προτροπή τῆς Ἐκκλησίας *«ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα»*.

Στήν ἁγία Γραφή διαβάζουμε γιά τήν ὑπακοή τοῦ πιστοῦ στό Θεό ὅτι:

1. Ἡ ὑπακοή εἶναι ἀπαίτηση τοῦ θεοῦ

Μία ἀπό τίς πρῶτες ἀπαιτήσεις τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν Ἰσραηλιτικό λαό ἦταν ἡ ὑπακοή στή φωνή Του *«ὀπίσω Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε καί τοῦτον φοβηθήσεσθε καί τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσεσθε καί αὐτῷ προστεθήσεσθε»* (Δευτερονομίου ιγ΄ 5).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφερόμενος στόν ἀγώνα τοῦ πιστοῦ γιά νά εὐαρεστήσει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐπισημαίνει, ὅτι χωρίς πίστη εἶναι ἀδύνατη ἡ ὑπακοή *«Χωρίς δέ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι»* (Ἑβραίους ια΄ 6).

Ἑπομένως ἄν ὁ ἄνθρωπος δέν πιστεύει εἶναι ἀδύνατο νά ὑπακούσει στόν Θεό.

2. Ἡ ὑπακοή μας στό θεό ἐκδηλώνεται:

α) Μέ τήν ὑπακοή στή φωνή Του.

Ὁ Κύριος ἐζήτησε ἀπό τούς Ἰσραηλίτες *«καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπό πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ·»* (Ἐξόδου ιθ΄ 5).

Ἡ ὑπακοή σύμφωνα μέ τόν λόγο αὐτό συνεπάγεται τήν συμμετοχή τοῦ πιστοῦ στόν ἐκλεκτό λαό καί στίς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ.

Διά τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου ὁ Θεός ἐπανέλαβε στούς ἀνθρώπους τήν ἐντολή καί τήν ὑπόσχεσή Του:

«ἀλλ᾽ ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς, λέγων· ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Θεόν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν· καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν» (Ἱερεμίου ζ΄ 23).

β) Μέ τήν ὑπακοή στό νόμο Του.

Ὁ Κύριος θέτει ἐνώπιον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καί γενικώτερα κάθε πιστοῦ τήν δυνατότητα τῆς ἐλεύθερης ἐκλογῆς καί ὑπακοῆς ὡς ἑξῆς:

«Ἰδού ἐγώ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον τήν εὐλογίαν καί τήν κατάραν· τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον καί τήν κατάραν, ἐάν μή ἀκούσητε τάς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅσα ἐγώ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καί πλανηθῆτε ἀπό τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν, πορευθέντες· λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις, οὕς οὐκ οἴδατε» (Δευτερονομίου ια΄ 26-28).

Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας ἐπισημαίνει στούς Ἰσραηλίτες, ὅτι ὁ Θεός ἐλέγχει καθένα πού ἐπικαλεῖται τό Ὄνομά Του καί ἀπαιτεῖ συνέπεια καί πιστότητα πού ἐκδηλώνεται μέ τήν ὑπακοή *«τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν Ἰακὼβ καὶ Ἰσραὴλ τοῖς προνομεύουσιν αὐτόν; οὐχὶ ὁ Θεός, ᾧ ἡμάρτοσαν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι οὐδὲ ἀκούειν τοῦ νόμου αὐτοῦ;»* (Ἡσαΐου μβ΄ 24).

γ) Μέ τήν ὑπακοή στό Χριστό.

Ὁ Θεός ζητεῖ ἀπό τούς Ἰσραηλίτες καί κατ' ἐπέκταση ἀπό κάθε πιστό νά ὑπακούει στόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἰδού ἡ ἐντολή:

«πρόσεχε σεαυτῷ καὶ εἰσάκουε αὐτοῦ καὶ μὴ ἀπείθει αὐτῷ· οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληταί σε, τὸ γὰρ ὄνομά μού ἐστιν ἐπ' αὐτῷ» (Ἐξόδου κγ' 21).

Τήν ἴδια ἐντολή ἔδωσε ὁ Θεός Πατέρας καί ὅταν ὁ Χριστός μεταμορφωνόταν

«ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδού νεφέλη φωτεινή ἐπεσκίασεν αὐτούς, καί ἰδού φωνή ἐκ νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε» (Ματθαίου ιζ' 5).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν δευτέρα πρός Κορινθίους ἐπιστολή του ἀναφέρεται στήν πνευματική δύναμη πού διαθέτουν οἱ πιστοί γιά νά ἀνατρέπουν ψεύτικους ἰσχυρισμούς καί ἐπιχειρήματα πού ἀντιστρατεύονται τήν γνώση τοῦ Θεοῦ καί γιά νά ὑποτάσσουν κάθε σκέψη τους στό Χριστό

«τά γάρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλά δυνατά τῷ Θεῷ πρός καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, καί ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή» (Β' Κορινθίους ι' 4-6).

δ) Μέ τήν ὑπακοή στό εὐαγγέλιο.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀντιλαμβάνεται, ὅτι ἡ ἀποστολή του ἦταν νά ὁδηγήσει ὅλα τά ἔθνη στήν ὑπακοή τῆς πίστεως.

«δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ» (Ρωμαίους α' 5).

Ὁ ἴδιος Ἀπόστολος θεωρεῖ, ὅτι ἡ ὑπακοή στήν εὐαγγελική διδαχή ἀπελευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν δουλεία στήν ἁμαρτία.

«χάρις δὲ τῷ Θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς» (Ρωμαίους στ΄ 17).

Μέ μελαγχολία ὁ ἀπόστολος Παῦλος σχολιάζει τήν ἀπιστία τῶν ὁμοεθνῶν του Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι δέν ὑπήκουσαν στό εὐαγγέλιο.

«Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ» (Ρωμαίους ι΄ 16,17).

ε) Μέ τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του.

Ὁ Ἐκκλησιαστής συνοψίζει σέ μία φράση ὁλόκληρη τήν κατά Θεό σοφία

«Τέλος λόγου, τὸ πᾶν ἄκουε· τὸν Θεὸν φοβοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε, ὅτι τοῦτο πᾶς ὁ ἄνθρωπος» (Ἐκκλησιαστοῦ ιβ΄ 13).

στ) Μέ ὑποταγή στίς ἀνώτερες ἐξουσίες.

Στίς προτροπές του πρός τούς πιστούς τῆς Ρώμης ὁ ἀπόστολος Παῦλος συμπεριλαμβάνει καί τήν ὑπακοή στίς ἀνώτερες ἐξουσίες πού εὑρίσκονται ὑπεράνω κάθε ἀνθρώπου.

«Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν» (Ρωμαίους ιγ΄ 1).

Αὐτό ἐπιβάλλεται, ἐπειδή οἱ ἐξουσίες αὐτές εἶναι τεταγμένες ἀπό τόν Θεό. Ἄρα ὅποιος ὑποτάσσεται σ' αὐτές σέ θέματα πού δέν ἀντιβαίνουν στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ὑποτάσσεται στό Θεό. Στήν περίπτωση πού οἱ ἐξουσίες αὐτές ἀντιστρατεύονται τό θέλημα τοῦ Θεοῦ τότε ἰσχύει ἄλλος νόμος, τό *«πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἤ ἀνθρώποις»* (Πράξεων ε΄ 29).

3. Ἡ ὑπακοή θεωρεῖται ἀνώτερη ἀπό τήν θυσία.

Τήν μεγάλη ἀξία τῆς ὑπακοῆς ἐγνώριζε ὁ Προφήτης Σαμουήλ τήν ὁποία θεωρεῖ ἀνώτερη ἀπό τήν θυσία ζώων στό Θεό.

«καὶ εἶπε Σαμουήλ· εἰ θελητὸν τῷ Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς Κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν» (Α΄ Βασιλειῶν ιε΄ 22).

4. Ἡ δικαίωσή μας καί ἡ πνευματική ἀποκατάστασή μας ἐξασφαλίσθηκε μέ τήν ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ στό θέλημα τοῦ θεοῦ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μέ θεολογικά ἐπιχειρήματα θεωρεῖ τόν Ἰησοῦ Χριστό ὡς τό νέο καί δεύτερο Ἀδάμ καί ἐπισημαίνει τίς συνέπειες τῆς παρακοῆς τοῦ Ἀδάμ καί τῆς ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ.

«ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί» (Ρωμαίους ε΄ 19).

5. Ὁ Χριστός εἶναι παράδειγμα ὑπακοῆς.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός στίς ἀντιρρήσεις τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ νά Τόν βαπτίσει, ἐπειδή ἦταν ἀναμάρτητος, προέταξε τό καθῆκον τῆς ὑπακοῆς στό Θεό, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται μέ τήν ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν Του *«ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν»* (Ματθαίου γ΄ 15).

Μιλώντας στούς συγκεντρωμένους Ἰσραηλίτες στό ναό τῶν Ἱεροσολύμων μετά τήν θριαμβευτική εἴσοδό Του ἐξομολογήθηκε *«Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται καί τί εἴπω; πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης, ἀλλά διά τοῦτο ἦλθον εἰς τήν ὥραν ταύτην»* (Ἰωάννου ιβ΄ 27).

Στήν ὑπερφυῆ προσευχή τῆς Γεθσημανῆ ὁ Κύριος φαίνεται ἀποφασισμένος νά ὑποταχθεῖ στόν ἐπουράνιο Θεό καί Πατέρα *«καί προελθών μικρόν ἔπεσεν ἐπί πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καί λέγων πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, πα-*

ρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τό ποτήριον τοῦτο· πλήν οὐχ ὡς ἐγώ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ» (Ματθαίου κστ' 39).

Στούς μαθητές Του τονίζει, ὅτι κριτήριο τῆς ἀγάπης τους πρός Αὐτόν θά εἶναι ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν Του, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Ἴδιος ἀπέδειξε τήν ἀγάπη Του πρός τόν Θεό Πατέρα μέ τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του.

«ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ» (Ἰωάννου ιε' 10).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προβάλει ὡς πρότυπο ὑπακοῆς τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό

«τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος» (Φιλιππησίους β' 5-8).

«καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν» (Ἑβραίους ε' 8).

6. Οἱ Ἄγγελοι ἔχουν ὑπακοή.

Ὁ Ψαλμωδός καλεῖ τούς Ἀγγέλους νά εὐλογήσουν τόν Θεό αὐτοί πού ἐπειδή εἶναι ἰσχυροί στήν θέληση ἐκτελοῦν τίς ἐντολές Του καί ὑπακούουν στή φωνή Του.

«εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύϊ ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ» (Ψαλμοῦ ρβ' (ργ') 102,20).

7. Εἶναι χαρακτηριστικό τῶν Ἁγίων.

Οἱ πιστοί ὡς τέκνα ὑπακοῆς δέν συσχηματίζονται μέ τίς συμπεριφορές τῆς ἁμαρτίας, ἡ ὁποία συνιστᾶ ἀνυπακοή στό Θεό.

«ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις» (Α' Πέτρου α' 14).

8. Οἱ ἅγιοι ἐκλέχθηκαν ἀπό τόν θεό Πατέρα γιά νά ὑπακούσουν στό θέλημά Του.

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἀπευθυνόμενος στούς πιστούς ἀνθρώπους φανερώνει τόν σκοπό τῆς ἐκλογῆς τους ἀπό τόν Θεό Πατέρα. Αὐτός ὁ σκοπός εἶναι νά ὑπακούσουν στόν Ἰησοῦ Χριστό.

«κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη» (Α΄ Πέτρου α΄ 2).

9. Ὑποχρεώσεις τῆς ὑπακοῆς.

Ὁ σοφός τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐπισημαίνει τούς πνευματικούς κινδύνους τῆς ἀνυπακοῆς καί προτρέπει τούς νέους νά ὑπακούουν στόν Θεό.

«αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί, οὐκ οἴδασι πῶς προσκόπτουσιν. Υἱέ, ἐμῇ ῥήσει πρόσεχε, τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς» (Παροιμιῶν δ΄ 19,20).

10. Προτροπές γιά ὑπακοή.

Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας προτρέπει τούς Ἰσραηλίτες, ἀλλά καί κάθε πιστό ἄνθρωπο, ὅταν μάλιστα ἔχει ἐγκαταλείψει τήν εὐθεία ὁδό τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἀρετῆς νά ὑπακούσει στήν φωνή τοῦ Κυρίου καί τότε θά ἀποφύγει τίς συνέπειες τῆς ἀνυπακοῆς του.

«καί βελτίους ποιήσατε τάς ὁδούς ὑμῶν καί τά ἔργα ὑμῶν καί ἀκούσατε τῆς φωνῆς τοῦ Κυρίου, καί παύσεται Κύριος ἀπό τῶν κακῶν, ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς» (Ἱερεμίου λγ΄ 13).

Ἐπίσης:

«καί εἶπεν Ἱερεμίας· οὐ μή παραδῶσί σε· ἄκουσον τόν λόγον Κυρίου, ὅν ἐγώ λέγω πρός σέ, καί βέλτιον ἔσται σοι, καί ζήσεται ἡ ψυχή σου» (Ἱερεμίου με΄ 20).

11. Χαρακτηριστικά τῆς ὑπακοῆς.

α) Ὁλοκληρωτική

Ὁ Θεός εἶναι ἀπόλυτος καί σαφής, ζητεῖ νά ὑπακούει ὁ πιστός μέ ὅλες του τίς δυνάμεις.

«Ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας τὰς ἐντολάς, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸ Θεόν σου καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου» (Δευτερονομίου ια΄ 13).

β) Μέ τήν ἐλεύθερη θέληση.

Ἡ ὑπακοή πρέπει νά προέρχεται ἀπό ἐλεύθερη προαιρέση καί νά ἀσκεῖται μέ προθυμία *«εἰς ἀκοήν ὠτίου ὑπήκουσέ μου· υἱοί ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι»* (Ψαλμοῦ ιζ΄ (ιη΄) 17,45) *«καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε»* (Ἡσαΐου α΄ 19).

γ) Χωρίς ἐπιφύλαξη.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἀπευθύνεται σέ ἕνα μέρος τῶν Ἰσραηλιτῶν καί τούς ὑπενθυμίζει πόσα ἀγαθά ἔλαβαν ἀπό τό Θεό ἐπειδή ἦσαν συνεπεῖς καί ὑπάκουοι στίς ἐντολές Του.

«καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἀκηκόατε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου, καὶ ὑπηκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. οὐκ ἐγκαταλελοίπατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας καὶ πλείους ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· ἐφυλάξασθε τὴν ἐντολὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. νῦν δὲ κατέπαυσε Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν τούς ἀδελφούς ἡμῶν, ὃν τρόπον εἶπεν αὐτοῖς· νῦν οὖν ἀποστραφέντες ἀπέλθετε εἰς τούς οἴκους ὑμῶν καί εἰς τήν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωϋσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ἀλλά φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν τάς ἐντολάς καί τόν νόμον, ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν ποιεῖν ὁ Μωϋσῆς ὁ παῖς Κυρίου, ἀγαπᾶν Κύριον τόν Θεόν ἡμῶν, πορεύεσθαι πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάξασθαι τάς ἐντολάς αὐτοῦ καί προσκεῖσθαι αὐτῷ καί λα-

τρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ὑμῶν καί ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν. καί εὐλόγησεν αὐτούς Ἰησοῦς καί ἐξαπέστειλεν αὐτούς, καί ἐπορεύθησαν εἰς τούς οἴκους αὐτῶν» (Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ κβ΄ 2-6).

δ) Χωρίς καμμιά παρέκκλιση.

Ὁ ὑπάκουος δέν παρεκκλίνει ἀπό τήν ὁδό τοῦ Κυρίου, δέν πλανᾶται

«οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν, ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερὰ πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων λατρεύειν αὐτοῖς» (Δευτερονομίου κη΄ 14).

ε) Συνεχής.

Τέτοια ὑπακοή ἔδειξαν οἱ Φιλιππήσιοι. Γι' αὐτό τούς ἐπαινεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

«Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε» (Φιλιππησίους β΄ 12).

12. Χρειάζεται προετοιμασία.

Ἀπαιτεῖται νά προετοιμασθεῖ ἡ καρδιά γιά τήν ὑπακοή, ὅπως ὁ προφήτης Σαμουήλ προέτρεψε τούς Ἰσραηλίτες.

«καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ λέγων· εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς Κύριον, περιέλετε θεοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς Κύριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων» (Α΄ Βασιλειῶν ζ΄ 3).

Τό ἴδιο ἔπραξε καί ὁ Ἔσδρας.

«ὅτι Ἔσδρας ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προστάγματα καὶ κρίματα» (Ἔσδρα ζ΄ 10).

13. Στήν περίπτωση τῆς ἀνυπακοῆς στό θεό ὀφείλεται ἐξομολόγηση μέ ταπείνωση.

Ὁ Προφήτης Δανιήλ ὑποδεικνύει τόν τρόπο αὐτῆς τῆς ὁμολογίας.

«καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ, οἷς ἔδωκε κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χερσὶ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν» (Δανιήλ θ΄ 10).

14. Μέ προσευχή ὁ πιστός ζητεῖ ὥστε ὁ Κύριος νά τόν διδάξει τήν ὑπακοή.

Αὐτή τήν προσευχή ὀφείλουμε νά κάνουμε μέ τούς στίχους τῶν Ψαλμῶν:

«ὁδήγησόν με ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα». (Ψαλμοῦ ριη΄ (ριθ΄) 118,35).

«τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός μου· τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ». (Ψαλμοῦ ρμβ΄ (ρμγ΄) 142, 10).

15. Ὁ θεός ὑπόσχεται ἀνταπόδοση στούς ἀνθρώπους γιά τήν ὑπακοή τους.

Ὁ Θεός ἐνισχύει τόν πιστό στήν ὑπακοή μέ τίς ὑποσχέσεις Του:

«ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ ποιήσῃς πάντα, ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου καὶ ποιήσητε πάντα ὅσα ἂν εἴπω σοι, ἐχθρεύσω τοῖς ἐχθροῖς σου καὶ ἀντικείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι» (Ἐξόδου κγ΄ 22).

«ἐὰν φοβηθῆτε τὸν Κύριον καὶ δουλεύσητε αὐτῷ καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυ-

ρίου καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὀπίσω Κυρίου πορευόμενοι» (Α' Βασιλειῶν ιϐ' 14).

«ἀλλ' ἢ τὸ ρῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς, λέγων· ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Θεόν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν· καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν» (Ἰερεμίου ζ' 23).

16. Ἡ ὑπακοή θά εἶναι παγκόσμια στίς ἔσχατες ἡμέρες.

Μ' αὐτή τήν αἰσιόδοξη προοπτική ἐστήριξε ὁ προφήτης Δανιήλ τούς ἐξόριστους Ἰουδαίους, ἀλλά καί κάθε διωκόμενο ἄνθρωπο γιά τήν πίστη του. Στό τέλος ὅλοι θά ὑπακούσουν στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό καί στό θέλημά Του.

«καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγαλωσύνη τῶν βασιλέων τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ ἐδόθη ἁγίοις Ὑψίστου, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσι καὶ ὑπακούσονται» (Δανιήλ ζ' 27).

17. Ἡ εὐλογία τῆς ὑπακοῆς.

Τά ἀγαθά τῆς ὑπακοῆς στή φωνή τοῦ Κυρίου περιγράφουν οἱ λόγοι:

«τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον» (Δευτερονομίου ια' 27).

«Καί ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ δώσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ εὐλογίαι αὗται καὶ εὑρήσουσί σε, ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου. εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν ἀγρῷ· εὐλογημένα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὰ γε-

νήματα τῆς γῆς σου καὶ τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου· εὐλογημέναι αἱ ἀποθῆκαί σου καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου· εὐλογημένος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε, καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε. παραδῷ Κύριος ὁ Θεός σου τοὺς ἐχθρούς σου τοὺς ἀνθεστηκότας σοι συντετριμμένους πρὸ προσώπου σου· ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσονται πρὸς σὲ καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξονται ἀπὸ προσώπου σου. ἀποστείλαι Κύριος ἐπὶ σὲ τὴν εὐλογίαν ἐν τοῖς ταμιείοις σου καὶ ἐπὶ πάντα, οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου, ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι. ἀναστήσαι σε Κύριος ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, ἐὰν ἀκούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου καὶ πορευθῇς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ· καὶ ὄψονταί σε πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι τὸ ὄνομα Κυρίου ἐπικέκληταί σοι, καὶ φοβηθήσονταί σε. καὶ πληθυνεῖ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς ἀγαθὰ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σου, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου καὶ ἐπὶ τοῖς γενήμασι τῆς γῆς σου, ἐπὶ τῆς γῆς σου ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι. ἀνοίξαι σοι Κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν, τὸν οὐρανόν, δοῦναι τὸν ὑετόν τῇ γῇ σου ἐπὶ καιροῦ αὐτοῦ· εὐλογήσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, καὶ δανειεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ δανειῇ, καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν πολλῶν, σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσι. καταστήσαι σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς κεφαλὴν καὶ μὴ εἰς οὐράν, καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω καὶ οὐκ ἔσῃ ὑποκάτω, ἐὰν ἀκούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον φυλάσσειν καὶ ποιεῖν» (Δευτερονομίου κη′ 1-13).

«αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν» (Λουκᾶ ια′ 28).

«Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται» (Ἰακώβου α′ 25).

18. Ἡ τιμωρία γιά ὅσους ἀρνοῦνται νά ὑπακούσουν ἀναφέρεται στούς λόγους:

Ὁμοίως ἀναφέρεται καί ἡ τιμωρία γιά ὅσους ἀρνηθοῦν νά ὑπακούσουν στή φωνή τοῦ Κυρίου.

«καὶ τὴν κατάραν, ἐὰν μὴ ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ πλανηθῆτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν, πορευθέντες· λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ οἴδατε» (Δευτερονομίου ια΄ 28).

«Καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται καὶ καταλήψονταί σε. ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει, καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν ἀγρῷ· ἐπικατάρατοι αἱ ἀποθῆκαί σου καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου· ἐπικατάρατα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου· ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε. ἀποστείλαι Κύριος ἐπὶ σὲ τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάντα, οὗ ἐὰν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν τάχει διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματά σου, διότι ἐγκατέλιπές με. προσκολλήσαι Κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. πατάξαι σε Κύριος ἐν ἀπορίᾳ καὶ πυρετῷ καὶ ῥίγει καὶ ἐρεθισμῷ καὶ ἀνεμοφθορίᾳ καὶ τῇ ὤχρᾳ, καὶ καταδιώξονταί σε, ἕως ἂν ἀπολέσωσί σε. καὶ ἔσται σοι ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκοῦς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ. δῴη Κύριος ὁ Θεός σου τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου κονιορτόν, καὶ χοῦς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβήσεται ἐπὶ σέ, ἕως ἂν ἐκτρίψῃ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν τάχει. δῴη σε Κύριος ἐπισκοπὴν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου· ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτούς, καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἔσῃ ἐν διασπορᾷ ἐν πάσαις βασιλείαις τῆς γῆς. καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατάβρωμα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς

γῆς, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποσοβῶν. πατάξαι σε Κύριος ἕλκει Αἰγυπτίῳ εἰς τὴν ἕδραν καὶ ψώρᾳ ἀγρίᾳ καὶ κνήφῃ, ὥστε μὴ δύνασθαί σε ἰαθῆναι. πατάξαι σε Κύριος παραπληξίᾳ καὶ ἀορασίᾳ καὶ ἐκστάσει διανοίας, καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, ὡσεί τις ψηλαφήσαι τυφλὸς ἐν τῷ σκότει, καὶ οὐκ εὐοδώσει τὰς ὁδούς σου· καὶ ἔσῃ τότε ἀδικούμενος καὶ διαρπαζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐκ ἔσται σοι ὁ βοηθῶν. γυναῖκα λήψῃ, καὶ ἀνὴρ ἕτερος ἕξει αὐτήν· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ οὐκ οἰκήσεις ἐν αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ οὐ μὴ τρυγήσῃς αὐτόν· ὁ μόσχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ οὐ φάγῃ ἐξ αὐτοῦ· ὁ ὄνος σου ἡρπασμένος ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἀποδοθήσεταί σοι· τὰ πρόβατά σου δεδομένα τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ οὐκ ἔσται σοι ὁ βοηθῶν· οἱ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου δεδομέναι ἔθνει ἑτέρῳ καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου βλέψονται σφακελίζοντες εἰς αὐτά, οὐκ ἰσχύσει ἡ χείρ σου· τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς σου καὶ πάντας τοὺς πόνους σου φάγεται ἔθνος, ὃ οὐκ ἐπίστασαι, καὶ ἔσῃ ἀδικούμενος καὶ τεθραυσμένος πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ ἔσῃ παράκλητος διὰ τὰ ὁράματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἃ βλέψῃ. πατάξαι σε Κύριος ἐν ἕλκει πονηρῷ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς κνήμας, ὥστε μὴ δύνασθαι ἰαθῆναί σε ἀπὸ ἴχνους τῶν ποδῶν σου ἕως τῆς κορυφῆς σου. ἀπαγάγοι Κύριός σε καὶ τοὺς ἄρχοντάς σου, οὓς ἂν καταστήσῃς ἐπὶ σεαυτόν, ἐπ᾽ ἔθνος, ὃ οὐκ ἐπίστασαι σὺ καὶ οἱ πατέρες σου, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις. καὶ ἔσῃ ἐκεῖ ἐν αἰνίγματι καὶ παραβολῇ καὶ διηγήματι ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς ἂν ἀπαγάγῃ σε Κύριος ἐκεῖ. σπέρμα πολὺ ἐξοίσεις εἰς τὸ πεδίον καὶ ὀλίγα εἰσοίσεις, ὅτι κατέδεται αὐτὰ ἡ ἀκρίς. ἀμπελῶνα φυτεύσεις καὶ κατεργᾷ, καὶ οἶνον οὐ πίεσαι, οὐδὲ εὐφρανθήσῃ ἐξ αὐτοῦ, ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ὁ σκώληξ. ἐλαῖαι ἔσονταί σοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἔλαιον οὐ χρίσῃ, ὅτι ἐκρυήσεται ἡ ἐλαία σου. υἱοὺς καὶ θυγατέρας γεννήσεις καὶ οὐκ ἔσονταί σοι, ἀπελεύσονται γὰρ ἐν αἰχμαλωσίᾳ. πάντα τὰ ξύλινά σου καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου ἐξαναλώσει ἡ ἐρισύβη. ὁ προσήλυτος, ὅς ἐστιν ἐν σοί, ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω,

σὺ δὲ καταβήσῃ κάτω κάτω· οὗτος δανειεῖ σοι, σὺ δὲ τούτῳ οὐ δανειεῖς· οὗτος ἔσται κεφαλή, σὺ δὲ ἔσῃ οὐρά. καὶ ἐλεύσονταί ἐπί σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται καὶ καταδιώξονταί σε καὶ καταλήψονταί σε, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε, ὅτι οὐκ εἰσήκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα, ὅσα ἐνετείλατό σοι. καὶ ἔσται ἐν σοὶ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ σπέρματί σου ἕως τοῦ αἰῶνος, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐλάτρευσας Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαθῇ διανοίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων. καὶ λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου, οὓς ἐξαποστελεῖ Κύριος ἐπὶ σέ, ἐν λιμῷ καὶ ἐν δίψει καὶ ἐν γυμνότητι καὶ ἐν ἐκλείψει πάντων· καὶ ἐπιθήσῃ κλοιὸν σιδηροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε. ἐπάξει ἐπὶ σὲ Κύριος ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ὡσεί ὅρμημα ἀετοῦ, ἔθνος, ὃ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ, ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον πρεσβύτου καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει, καὶ κατέδεται τὰ ἔκγονα τῶν κτηνῶν σου καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου, ὥστε μὴ καταλιπεῖν σοι σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου, ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε καὶ ἐκτρίψῃ σε ἐν ταῖς πόλεσί σου, ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ τείχη τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὀχυρά, ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς, ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου, καὶ θλίψει σε ἐν ταῖς πόλεσί σου, αἷς ἔδωκέ σοι. καὶ φαγῇ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, κρέα υἱῶν σου καὶ θυγατέρων σου, ὅσα ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου καὶ ἐν τῇ θλίψει σου, ᾗ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου. ὁ ἁπαλὸς ὁ ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυφερὸς σφόδρα βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ καὶ τὰ καταλελειμμένα τέκνα, ἃ ἂν καταλειφθῇ αὐτῷ, ὥστε δοῦναι ἑνὶ αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων αὐτοῦ, ὧν ἂν κατέσθῃ, διὰ τὸ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῷ οὐδὲν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου καὶ ἐν τῇ θλίψει σου, ᾗ ἂν θλίψωσί σε οἱ ἐχθροί σου ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ ἡ ἁπαλὴ ἐν ὑμῖν καὶ ἡ τρυφερά, ἧς οὐχὶ πεῖραν ἔλαβεν ὁ ποὺς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα καὶ διὰ τὴν ἁπα-

λότητα, βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῆς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν ἐν κόλπῳ αὐτῆς καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς καὶ τὸ χόριον αὐτῆς τὸ ἐξελθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς καὶ τὸ τέκνον, ὃ ἐὰν τέκῃ· καταφάγεται γὰρ αὐτὰ διά τὴν ἔνδειαν πάντων κρυφῇ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου καὶ ἐν τῇ θλίψει σου, ᾗ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου ἐν ταῖς πόλεσί σου. ἐὰν μὴ εἰσακούσῃς ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομα τὸ ἔντιμον τὸ θαυμαστὸν τοῦτο, Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ παραδοξάσει Κύριος τὰς πληγάς σου καὶ τὰς πληγὰς τοῦ σπέρματός σου, πληγὰς μεγάλας καὶ θαυμαστάς, καὶ νόσους πονηρὰς καὶ πιστὰς καὶ ἐπιστρέψει πᾶσαν τὴν ὀδύνην Αἰγύπτου τὴν πονηράν, ἣν διευλαβοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κολληθήσονται ἐν σοί. καὶ πᾶσαν μαλακίαν καὶ πᾶσαν πληγὴν τὴν μὴ γεγραμμένην καὶ πᾶσαν τὴν γεγραμμένην ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σέ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε. καί καταλειφθήσεσθε ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, ἀνθ' ὧν ὅτι ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, ὅτι οὐκ εἰσήκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφράνθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν εὖ ποιῆσαι ὑμᾶς καὶ πληθῦναι ὑμᾶς, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, καὶ ἐξαρθήσεσθε ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καὶ διασπερεῖ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς, καὶ δουλεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, οὕς οὐκ ἠπίστω σὺ καὶ οἱ πατέρες σου. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οὐκ ἀναπαύσει σε, οὐδ' οὐ μὴ γένηται στάσις τῷ ἴχνει τοῦ ποδός σου, καὶ δώσει σοι Κύριος ἐκεῖ καρδίαν ἀθυμοῦσαν καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμοὺς καὶ τηκομένην ψυχήν. καί ἔσται ἡ ζωή σου κρεμαμένη ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου, καί φοβηθήσῃ ἡμέρας καί νυκτός καί οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου· τό πρωΐ ἐρεῖς· πῶς ἄν γένοιτο ἑσπέρα; καί τό ἑσπέρας ἐρεῖς· πῶς ἄν γένοιτο πρωΐ; ἀπό τοῦ φόβου τῆς καρδίας σου, ἃ φοβηθήσῃ, καί ἀπό τῶν ὁραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου, ὧν ὄψῃ» (Δευτερονομίου κη΄ 15-68).

«διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ γῆς Αἰγύπτου οἱ ἀπειθήσαντες τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, οἷς καὶ διώρισε μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι» (Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ε΄ 6).

«ἐὰν δὲ μὴ θέλητε, μηδὲ εἰσακούσητέ μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται· τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα» (Ἡσαΐου α΄ 20).

19. Παραδείγματα ὑπακοῆς.

α) Ὁ Νῶε (2450-2345 π.Χ. περίπου).

Ἡ ἁγία Γραφή ἀναφέρει πλῆθος ἀνθρώπων ἐναρέτων πού ἔδειξαν ὑπακοή στόν Θεό.

Γιά τήν ὑπακοή τοῦ Νῶε μᾶς βεβαιώνει ἡ ἁγία Γραφή.

«καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, οὕτως ἐποίησε». (Γενέσεως στ΄ 22).

β) Ὁ Ἀβραάμ (1920-1821 π.Χ. περίπου).

Ὁ Ἀβραάμ εἶναι παράδειγμα ὑπακοῆς διότι πρῶτον ὑπάκουσε στήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ ἀφήνοντας τήν περιουσία του καί τούς συγγενεῖς του στήν Μεσοποταμία καί πῆγε καί κατοίκησε στήν Χεβρώνα. Δεύτερον ἦταν πρόθυμος ὑπακούοντας στήν ἐντολή τοῦ Κυρίου νά θυσιάσει τόν μονάκριβο γιό του Ἰσαάκ.

«Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἔμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται» (Ἑβραίους ια΄ 8).

«ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωΐ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ· παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ σχίσας ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ» (Γενέσεως κβ΄ 3).

γ) Οἱ Ἰσραηλίτες.

Οἱ Ἰσραηλίτες ὑποσχέθηκαν, ὅτι θά ἐφαρμόσουν τίς

ἐντολές πού τούς ἔδωσε ὁ Θεός καί θά ὑπακούσουν στή φωνή Του.

«καὶ ἀπελθόντες ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ καὶ Ἀαρών, οὕτως ἐποίησαν» (Ἐξόδου ιβ΄ 28)

καί *«καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπαν· πάντα ὅσα ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα»* (Ἐξόδου κδ΄ 7).

δ) Ὁ Χάλεβ καί ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.

Ὁ Θεός ἐπέτρεψε μόνο σ' αὐτούς τούς δύο, στόν Χάλεβ καί στόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἀπό ὅλους τούς ἄνδρες πού ἔφυγαν ἀπό τήν Αἴγυπτο νά εἰσέλθουν στήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας, (1451 π.Χ.) ἐπειδή ὑπάκουσαν στόν Κύριο καί ἐνεθάρρυναν τούς Ἰσραηλίτες νά εἰσέλθουν στή γῆ, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀπεσταλμένοι εἶπαν ψέμματα στό Μωυσῆ καί στούς Ἰσραηλίτες γιά νά τούς ἀποθαρύνουν καί νά μήν εἰσέλθουν νά κατοικήσουν σ' αὐτή. Τό περιστατικό περιγράφεται στό Ἀριθμῶν ιγ΄.

«καί ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καί ὤμοσε λέγων· εἰ ὄψονται οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἐξ Αἰγύπτου ἀπό εἰκοσαετοῦς καί ἐπάνω, οἱ ἐπιστάμενοι τό ἀγαθόν καί τό κακόν, τήν γῆν ἣν ὤμοσα τῷ Ἀβραάμ καί Ἰσαάκ καί Ἰακώβ, οὐ γάρ συνεπηκολούθησαν ὀπίσω μου, πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ ὁ διακεχωρισμένος καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, ὅτι συνεπηκολούθησαν ὀπίσω Κυρίου» (Ἀριθμῶν λβ΄ 10-12).

ε) Ὁ Ἀσά (956-914 π.Χ.).

Ὁ Ἀσά ἦταν τρίτος βασιλέας μετά τόν Σολομῶντα τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα (νότιο βασίλειο). Ἀξιώθηκε νά βασιλεύσει σαρανταένα χρόνια καί ἡ βασιλεία του ἦτο εὐτυχέστερη τοῦ Ἰούδα, ἐπειδή ἐσέβετο τόν Θεό καί ἐτηροῦσε τίς ἐντολές του.

«καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ» (Γ΄ Βασιλειῶν ιε΄ 11).

στ) Ὁ Ἠλίας.

Ὁ Ἠλίας ὁ ὁποῖος προφήτευσε κατά τά ἔτη 910-896 π.Χ. ἐπί βασιλέων Ἰσραήλ (βορείου βασιλείου) Ἀχαάβ, Ὀχοζία, Ἰωράμ.

Ὁ Προφήτης Ἠλίας ὑπάκουσε στίς ἐντολές τοῦ Κυρίου καί ἔπραττε μέ μεγάλη προθυμία ὅσα ὁ Θεός τοῦ ζητοῦσε

«καὶ ἐποίησεν Ἠλιοὺ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ Χορρὰθ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου» (Γ΄ Βασιλειῶν ιζ΄ 5).

ζ) Ὁ Ἐζεκίας (726-697 π.Χ.).

Μ' αὐτούς τούς λόγους ἡ ἁγία Γραφή εὐφήμως ἀναφέρεται στήν ὑπακοή τοῦ εὐσεβῆ καί εὐτυχῆ βασιλέα τῶν Ἰουδαίων (νότιο βασίλειο) στό Θεό. Αὐτός κατεδίωξε τήν εἰδωλολατρεία ἀπό τούς Ἰουδαίους καί κατακρήμνησε τούς ναούς τῶν εἰδώλων.

«καί ἐκολλήθη τῷ Κυρίῳ, οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ καί ἐφύλαξε τάς ἐντολάς αὐτοῦ, ὅσας ἐνετείλατο Μωϋσῇ» (Δ΄ Βασιλειῶν ιη΄ 6).

η) Ὁ Ἰωσίας (640-609 π.Χ.).

Εὐσεβής βασιλέας τοῦ Ἰσραήλ (βόρειο βασίλειο) ὁ ὁποῖος μέ ὅλες τίς δυνάμεις του πολέμησε νά ἐξαλείψει τήν εἰδωλολατρεία καί μέ μεταρρυθμιστικά μέτρα τοῦ θρησκευτικοῦ βίου προσπάθησε νά ἐξυψώσει τόν Ἰσραηλιτικό λαό καί νά τόν ἐπαναφέρει στήν ὑπακοή τοῦ Θεοῦ. Ὁ θάνατος τοῦ εὐσεβῆ καί ἐνάρετου αὐτοῦ βασιλέως ἔθλιψε τόν Ἰσραηλιτικό λαό καί ἰδιαίτερα τόν προφήτη Ἱερεμία.

«καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη δεξιὰ καὶ ἀριστερά» (Δ΄ Βασιλειῶν κβ΄ 2)

θ) Ὁ Δαυίδ (1045-1015 π.Χ.).

Ὁ βασιλέας Δαυίδ δηλώνει τήν ὑπακοή του στό θέλημα τοῦ Κυρίου μέ τόν στίχο.

«Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου καί φῶς ταῖς τρίβοις μου· ὤμοσα καί ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τά κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» (Ψαλμοῦ ριη΄ (ριθ΄) 118, 105-106).

ι) Ὁ Ζοροβάβελ.

Ὁ Ζοροβάβελ ὑπάκουσε στούς λόγους τοῦ προφήτου Ἀγγαίου, γιατί ἦταν ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ.

Αὐτός ἦταν ἀπό τήν βασιλική γενιά τοῦ Δαυίδ καί γεννήθηκε στούς χρόνους τῆς αἰχμαλωσίας στήν Βαβυλώνα κατά τό 536 π.Χ. Ἔγινε ὁδηγός καί ἀρχηγός τῶν Ἰουδαίων ὅταν ἐπέστρεψαν ἀπό τήν αἰχμαλωσία. Ἀπό τόν Ζοροβάβελ κατήγοντο ὁ Ἰωσήφ ὁ Μνήστωρ καί ἡ Παρθένος Μαρία (Ματθαίου α΄ 13, Λουκᾶ γ΄ 27).

«καὶ ἤκουσε Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς Ἰούδα καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ πάντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτῶν καὶ τῶν λόγων τοῦ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, καθότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐφοβήθη ὁ λαὸς ἀπὸ προσώπου Κυρίου» (Ἀγγαίου α΄ 12).

ια) Ὁ Ἰωσήφ, ὁ μνήστορας τῆς Παρθένου Μαρίας.

Ὁ Ἰωσήφ ὁ μνήστορας τῆς Παρθένου Μαρίας καί Θεοτόκου ἔχει μία ἰδιαίτερη θέση στό μυστήριο τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἕνεκα τῆς ὑπακοῆς του στό θέλημα τοῦ Κυρίου.

«Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ» (Ματθαίου α΄ 24).

ιβ) Οἱ Μάγοι.

Οἱ Μάγοι ἄν καί δέν ἦσαν πιστοί ἐν τούτοις ὑπάκουσαν στόν Ἄγγελο καί ἔπραξαν αὐτό πού ὁ Θεός τούς παρήγγειλε.

«καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν» (Ματθαίου β΄ 12).

ιγ) Ὁ Ζαχαρίας καί ἡ Ἐλισάβετ οἱ γονεῖς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Ἡ ἁγία Γραφή δίδει αὐτό τόν χαρακτηρισμό γιά τούς γονεῖς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

«ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι» (Λουκᾶ α′ 6).

ιδ) Ὁ Παῦλος.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀφοῦ ὑπάκουσε στήν θεία φωνή πρό τῆς Δαμασκοῦ ἔγινε ἀπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου στόν εἰδωλολατρικό κόσμο.

«Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ» (Πράξεων κστ′ 19).

ιε) Οἱ ἅγιοι τῆς Ρώμης.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπαινεῖ τούς χριστιανούς τῆς Ρώμης μέ χαρακτηρισμούς ἐξαιρετικούς ὅτι ἦταν ὑπάκουοι.

«ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν» (Ρωμαίους ιστ′ 19).

